

Ovatko aivosairaudet tartuntatauteja?

Vastauksen otsikon kysymykseen voisi Matti Uusituvan, Matti Rautalahden ja Erkki Vartiaisen pääkirjoituksen perusteella päätellä olevan positiivinen (1). Kirjoituksessa esitellään Duodecimin ja Suomen Akatemian vastikään julkaisema konsensuslausuma tarttumattomien tautien ehkäisystä.

Sairauksien ehkäisyn painottaminen on kansanterveydellisesti oikea ja tärkeä tavoite, mutta lukija jää ihmettelemään, miksi tarttumattomiin sairauksiin artikkelissa ja myös konsensuslausumassa sisällytetään vain sydän- ja verisuonitaudit, syöpä, diabetes ja keuhkosairaudet, mutta ei esimerkiksi dementiaa, aivohalvausta, mielenterveyden häiriöitä tai muita aivosairauksia, ikään kuin nämä olisivat tarttuvia sairauksia.

Euroopan aivoneuvoston (European Brain Council) selvitykset osoittavat, että aivosairauksien yhteiskunnalle aiheuttamat kustannukset ovat suunnilleen samansuuruiset tai suuremmat kuin kirjoittajien huomioimien

kaikkien neljän tautiryhmän aiheuttamat yhteenlasketut kustannukset (2). Aivan vastikään Euroopan aivoneuvosto julkaisi uuden selvityksen siitä, kuinka paljon voimavaroja voitaisiin säästää, jos aivosairauksiin jo tehokkaaksi todetut hoitokeinot saataisiin kaikkien niitä tarvitsevien käyttöön (www.brain-council.eu/activities/projects/the-value-of-treatment). Aivosairauksien aiheuttamien ongelmien suuruutta ja toisaalta niiden ehkäisyn ja asianmukaisen ja tehokkaan hoidon sekä kuntoutuksen tuomia säästöjä ei edelleenkään tahdota tunnistaa, mistä Uusituvan, Rautalahden ja Vartiaisen kirjoitus ja sen esitelämä konsensuslausuma on yksi osoitus.

Konsensuslausuman johdannossa mainitaan, että mielenterveyden häiriöiden ottamista mukaan harkittiin, mutta aihe todettiin jostain syystä liian vaativaksi ja jätettiin pois. Lausumassa esitettiin mielenterveydelle omaa konsensuslausumaa. Tällainen mielenterveyden

konsensuslausuma olisi erittäin tervetullut, mutta sitä voisi laajentaa kattamaan kaikki aivosairaudet, jolloin se voisi olla osa vastikään ehdotettua kansallista aivoterveysteen kohdistuvaa terveysohjelmaa (3).

On aika tunnistaa aivosairaudet merkittävänä, ehkä kaikkein merkittävimpänä tarttumattomien sairauksien ryhmänä ja saada aikaan kansallinen aivoterveysteen tutkimus- ja hoito-ohjelma.

EERO CASTRÉN, akatemiaprofessori
Neurotieteen tutkimuskeskus
Helsingin yliopisto

KIRJALLISUUTTA

1. Uusitupa M, Vartiainen E, Rautalahti M. Painopiste preventioon! Duodecim 2017;133:1125–6.
2. Lindsberg PJ, Castrén E, Korkeila J, ym. Aivosairaudet ovat kalleimmat kansantautimme. Duodecim 2014;130:1721–30.
3. Lindsberg PJ, Korkeila J. Tavoitteena aivojen elämänmittainen terveys. Duodecim 2017;133:191–3.